

Sygn. akt V CO 142/20

POSTANOWIENIE

Dnia 28 sierpnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie z powództwa K. C.

przeciwko A. H.

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 28 sierpnia 2020 r.,
na skutek przedstawienia przez Sąd Rejonowy w W. sprawy o sygn. akt [...] celem
przekazania sprawy
innemu sądowi równorzędnemu,

nie uwzględnia wniosku.

UZASADNIENIE

Powód K. C. dochodzi uzgodnienia treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym poprzez wpisanie go jako współwłaściciela w ½ części prawa odrębnej własności określonego lokalu, albowiem oświadczenie woli zostało złożone przez powoda pozwanemu A. H. za jego zgodą dla pozorów.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa.

W toku sprawy powód wniósł o wystąpienie do Sądu Najwyższego - w trybie art. 44¹ § 2 k.p.c. - o przekazanie sprawy sądowi spoza obszaru apelacji [...] z uwagi na fakt powiązania A.H., jednego z zawnioskowanych świadków, powiązanego z pozwanym, z niektórymi osobami ze środowiska sędziowskiego i prokuratorskiego.

We wniosku Sądu Rejonowego w W. o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu powołano się na okoliczności wskazane w pozwie i zarzuty sformułowane w piśmie powoda z dnia 28 stycznia 2020 r., jak również okoliczność, iż pozwany i A. H. są adwokatami wykonującymi zawód w obszarze właściwości tego Sądu Rejonowego, a sprawa dotyczy sporu o własność lokalu mieszkalnego położonego w W.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek Sądu Rejonowego nie był zasadny.

Zgodnie z art. 44¹ § 1 i 2 k.p.c. sąd właściwy do rozpoznania sprawy może wystąpić do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu, jeśli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego. Przepis ten koreluje z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, który zapewnia i kształtuje prawo do rozpoznania sprawy przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Jednocześnie jednak stanowi wyjątek od zasad właściwości sądu ustalonych w art. 15-42 k.p.c., co oznacza, że powinien być wykładany ściśle, a nie w sposób rozszerzający. W orzecznictwie Sądu Najwyższego kryterium dobra wymiaru sprawiedliwości jest odnoszone do sytuacji, które mogą wpływać na swobodę orzekania lub stwarzać przekonanie o braku warunków do rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy w sposób obiektywny (zob. postanowienia SN: z dnia 13 lutego 1982 r., IV KO 9/82, OSNKW 1982, nr 6, poz. 33; z dnia 13 lipca 1995 r., III KO 34/95, OSNKW 1995, nr 9-10, poz. 68; z dnia 17 maja 2006 r., II KO 27/06; z dnia 19 grudnia 2006 r., II KO 68/06, OSNwSK 2006, nr 1, poz. 2493), wskazując jednak, że żadnego negatywnego wpływu na dobro wymiaru sprawiedliwości nie ma rozgłos nadany sprawie w mediach, zaś przekazywanie spraw do rozpoznania innemu sądowi jedynie z tego powodu, że określone grupy społeczne postrzegają dany sąd jako stronnicy, w istocie godzić będzie w dobro wymiaru sprawiedliwości (zob. też postanowienie SN z dnia 24 lutego 2020 r., II PO 5/20).

Nie ulega zatem wątpliwości, że zastosowanie omawianego przepisu w praktyce powinno następować w wyjątkowych sytuacjach, albowiem nadmierne

i pochopne korzystanie przez Sąd Najwyższy z możliwości przekazania sprawy do innego sądu może doprowadzić do skutku odwrotnego do zamierzonego, gdyż wynikiem takiego działania może być nawet osłabienie zaufania do niezależności sędziów oraz ich zdolności do obiektywnego orzekania. Częste przekazywanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu może wręcz budować przekonanie o łatwości manipulowania ich ustawową właściwością (zob. postanowienia SN: z dnia 8 lutego 1994 r., III KO 6/94, OSNKW 1994, nr 3-4, poz. 20; z dnia 21 stycznia 2003 r., III KO 59/02; z dnia 25 listopada 2009 r., III KO 81/09, OSNKW 2010, nr 2, poz. 20).

Taka wyjątkowa sytuacja nie zachodzi w niniejszej sprawie.

Po pierwsze, okoliczność, że stroną (tu: pozwanym) i jednym ze świadków są czynni adwokaci, sama w sobie nie skutkuje koniecznością przeniesienia sprawy do innego sądu, nawet jeżeli prowadzą oni liczne postępowania w danym sądzie (co w niniejszej sprawie nie zostało podniesione, zaś z pisma pozwanego z dnia 24 lipca 2020 r. wynika okoliczność przeciwna).

Po drugie, jeżeli zachodzą okoliczności związane z wyłączeniem konkretnego sędziego, któremu sprawa została przydzielona, służy temu ta właśnie instytucja (art. 48-49 k.p.c.), która powinna zostać (ewentualnie) zastosowana w pierwszej kolejności.

Po trzecie, z dokumentów zawartych w aktach sprawy, jak również postanowienia Sądu Rejonowego nie wynika, aby faktycznie wystąpiły okoliczności uzasadniające zastosowanie art. 44¹ § 1 k.p.c., w tym związane z jednym z członków składu orzekającego w przedmiocie zażalenia na zabezpieczenie.

Mając powyższe na względzie, orzeczono jak w sentencji.

jw